

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς «τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὸν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἐκπαιδευτικὸν ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας».

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησίᾳ δραχμαὶ 100. Ἐξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Αἰγύπτου γρόσια διατμ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὧων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἐξάμηνιοι καὶ Τρίμηνιοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 38ος

Ἀθῆναι 29 Αὐγούστου 1931

Ἔτος 53ον.—Ἀριθ. 39

Ἡ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ

ΜΟΖΑΡΤ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Τὸ Νοέμβριον τοῦ ἴδιου χρόνου, ἡ καλλιτεχνικὴ τριάδα πῆγε στὸ Παρίσι. Ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια, τῆς Γαλλίας τῇ δέχθηκε στὸ παλάτι τῶν Βερσαλλιών, ὅπου ἔμεινε δεκαπέντε ἡμέρες. Ὁ μικρὸς Βόλφγκαγκ ἔλαβε καὶ μεγάλες τιμές, περιποιήσεις, χάδια, δῶρα. Τὸ ἴδιο καὶ στὸ Παρίσι ὅπου πῆγαν κατόπι. Ὁ πατέρας ἀπαριθμεῖ πάλι τὰ δῶρα ποὺ ἔκαμαν στὰ παιδιὰ του οἱ εὐγενεῖς Γάλλοι: χρυσὲς ταμπακέρες, ἀσημένια ρολογάκια, φιδόκους, μανικέτια, ψεύτικα λουλούδια, μαντήλια καὶ ἄλλα κομψὰ μικροπράγματα. Τὸ «μαγαζί» πλουτίστηκε μ' αὐτά. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι ὅτι ὁ Λεοπόλδος Μότσαρτ, στὴ Γαλλία, ἀπὸ τὰ κοντσέρτα κέρδισε καὶ «λουδοβίκεια» — χρυσὰ εἰκοσάφραγκα — καὶ μολονότι ἀναγκάσθηκε νὰ διαθέσῃ πολλὰ γιὰ «ἐξοδα παραστάσεως», πάλι τοῦ ἔμειναν ἀρκετά.

Ἀπ' ἐκεῖ ἡ οἰκογένεια Μότσαρτ πῆγε στὸ Λονδίνο. Ἦταν μεγάλη ἐκπληξη καὶ γιὰ τοὺς Ἀγγλοὺς νὰ βλέπουν ἓνα παιδάκι ὀχτὼ μόλις χρονῶν νὰ παίζει στὸ ὄργανο «α πρίμα βίστα» — δηλαδὴ «ἐκ πρώτης ὄψεως», χωρὶς νὰ τὰχῃ μελετήσῃ πρὶν — κομμάτια δυσκολώτατα τοῦ Μπάχ, τοῦ Ἀμπέλ καὶ τοῦ Χαϊντελ. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος δ' Γ' ἔδειξε τὸ θαυμασμό του μὲ μιὰ δωρεὰ ἀπὸ εἰκοσιτέσσερις «γκινέες». Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ δημόσια κοντσέρτα τῆς στὸ Λονδίνο, ἡ οἰκογένεια Μότσαρτ κέρδισε πολλὰ. Ἐκεῖ ὁ μικρὸς Βόλφγκαγκ ἔγραψε ἕξι σονάτες γιὰ κλαβερίνο ποὺ τὶς ἀφιέρωσε στῇ βασιλίссᾳ. Ἦταν ἡ τρίτη του συλλογὴ αὐτῇ. Τὶς ἄλλες δύο τὶς εἶχε κάνει στὸ Παρίσι.

Ἡ καλλιτεχνικὴ περιοδεία ἐξακολού-

θησε. Στὴν Ὁλλανδία ὅμως ὁ Βόλφγκαγκ καὶ ἡ Μαριάννα ἀρρώστησαν βαρὺ καὶ λίγο ἔλειψε νὰ πεθάνουν. Μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τὴν ἀπόγνωση καὶ τὶς προσευχὰς τοῦ φιλόστοργου καὶ θρησκου πατέρα. Ἀλλὰ ὁ Θεὸς τὸν ἄκουσε, τὰ πολύτιμα παιδιὰ ἔγιναν καλά, καὶ ἀφοῦ τὰ χάρηκε καὶ τόλλανδικὸ κοινό, ἡ οἰκογένεια γύρισε στὸ Σαλτσμπουργό.

Ο ΜΟΖΑΡΤ

Τρία χρόνια βιάστηκε αὐτὴ ἡ περιοδεία. Φυσικά, στὸ διάστημα αὐτό, ἡ ἀγωγή τοῦ μικροῦ Μότσαρτ εἶχε κάπως παραμεληθεῖ. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ταξιθεύῃ, νὰ δίνῃ κοντσέρτα, καὶ νὰ μελετᾷ μὲ μεγάλῃ ἐπιμέλεια... Ἀλλ' ἅμα γύρισαν στὴν πατρίδα, τὰ μαθήματα ξανάρχισαν ταχτικά.

Ὁ μικρὸς Μότσαρτ ἔκανε μὲ τὸν πα-

τέρα του σύνθεση καὶ συγχρόνως μελετοῦσε βαθειὰ τὰ ἔργα τοῦ Μπάχ, τοῦ Χαϊντελ, καθὼς καὶ μερικῶν παλαιῶν ἰταλῶν μουσικῶν. Τὴν ἴδια ἐποχὴ ἀρχισε καὶ τραγοῦδι.

Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1767 — ὁ Μότσαρτ ἦταν τότε δώδεκα χρονῶν — τὸν ξαναδρίσκουμε στὴ Βιέννη. Λίγο ἔλειψε πάλι νὰ πεθάνῃ ἐκεῖ ἀπὸ εὐλογιά. Τὴ γλύτωσε ὅμως καὶ εἶχε τὴν εὐτυχίαν νὰ ξαναπαίξῃ μπροστὰ στὴν αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια. Αὐτοκράτορας ἦταν τότε ὁ Ἰωσήφ Β'. Αὐτὸς τοῦ σύστησε νὰ γράψῃ καὶ μιὰ ὄπερᾶ. Καὶ ὁ Μότσαρτ, μὲ τὴ μεγαλύτερη εὐκολίαν ἔγραψε τὴ «Φίντα Σέμπλιτσε».

Τὸ ἔργο παραδόθηκε στὸν ἰταλικὸ θίασο τοῦ Ἀφλίτζιο, ποὺ ἔπαιζε τότε στὴ Βιέννη, καὶ ὁ θιασάρχης ὑποσχέθηκε νὰ τὸ παίξῃ καὶ νὰ πληρώσῃ 100 δουκάτα. Οἱ ἐντόπιοι ὅμως μουσικοσυνθέτες — μέσα σ' αὐτοὺς ἦταν καὶ ὁ περίφημος Γκλὺκ — δὲν μπορούσαν νὰνεχθοῦν ἓνα ξένο παιδί, δώδεκα χρονῶν, νὰ τοὺς ἀμφισβητήσῃ τὴ δόξα. Καὶ ἀρχισε μιὰ μεγάλη ραδιουργία ἐναντίον τῆς «Φίντα Σέμπλιτσε». Πρῶτα εἶπαν πὼς τὸ ἔργο δὲν ἦταν τοῦ γιοῦ, ἀλλὰ τοῦ πατέρα Μότσαρτ. Ἐπειτα οἱ ἡθοποιοὶ ἰσχυρίσθηκαν πὼς τὰ τραγοῦδια αὐτῆς τῆς ὄπερας δὲν ἦταν δυνατό νὰ ἐκτελεσθοῦν. Ὁ θιασάρχης τᾶφερνε γύρω γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν ὑποχρέωση ποὺ εἶχε ἀναλάβει, καὶ τέλος ἐδήλωσε ὅτι θάβαζε νὰ σφυρίξουν τὴν ὄπερᾶ τοῦ «παιδιοῦ» ἀν τὸν ἀνάγκαιον νὰ τὴν ἀνεβάσῃ.

Αὐτὸ ἀπέλπισε τέλεια τὸν Μότσαρτ καὶ τὸν πατέρα του, ποὺ εἶχαν στηρίξει τόσες ἐλπίδες στὸ ἔργο ἐκεῖνο καὶ εἶχαν καταξοδευθεῖ πολλοὺς μῆνες στὴ Βιέννη, περιμένοντας τὸ ἀνέβασμά του. Ἀλλὰ στὸ διάστημα αὐτὸ ὁ Βόλφγκαγκ δὲν εἶχε καθῆσαι ἀργός. Εἶχε γράψῃ ἄλλη

μιά μικρή όπερα, «Βασσιανός και Βασσιανή», που αυτή παίζτηκε τον ίδιο χρόνο (1768) στην έπαυλη του γιατρού Μέσμερ, καθώς και μία λειτουργία που εκτελέστηκε, μπροστά στην αυτοκρατορική οικογένεια, στην εκκλησία του Όρφανοτροφείου. Έτσι όπως δὲποτε ἀποζημιώθηκε.

Σ' ένα χρόνο ο μικρός Μότσαρτ έμαθε την ιταλική γλώσσα και τον Δεκέμβρη του 1768 πήγε με τον πατέρα του στην Ιταλία. Έδωσε κοντσέρτα στη Βερόνα και στη Μάντουα, όπου το κοινό θαύμασε την απaráμιλλη δεξιότητα του στο Μιλάνο του ανέθεσαν να γράψει μία όπερα, για να παιχθεί το καρναβάλι του 1771 και στη Μπολόνια δέχθηκε τα θερμά συγχαρητήρια του περίφημου Μαρτίνι, διευθυντή του Ωδείου.

Πήγε κατόπι στη Ρώμη και κατέληξε στη Νεάπολη. Παντού αποθεώθηκε κι' ο γυρισμός του ήταν θριαμβευτικός. Όταν ξαναπέρασε από τη Ρώμη, ο Πάπας του έδωσε παράσημο και τον τίτλο του «καβαλιέρε» (ίπποτη) που πρό δόλιγου τον είχε δώσει στον Γκλύκ. Στη Μπολόνια έγινε μέλος της Μουσικής Ακαδημίας ύστερ' από τις πιό δύσκολες εξετάσεις.

Αλλά μ' όλες αυτές τις τιμές και τις δόξες, το θαυμάσιο παιδί είχε μείνει παιδί. Αφού ή έμπνευση τον ανέδαξε στον ουρανό, ξανακατέβαινε στη γη για να παίζει. «Η μόνη μου διασκέδαση—γράφει—είναι οι τομπές, και κάπου-κάπου κάνω μερικές». Στα περισσότερά του γράμματα, και προπάντων σ' εκείνα που έστελνε στην αδελφή του, κοντά στα σοβαρά που της γράφει για τις σπουδές του, για τις συνθέσεις του, συναντά κανείς κι' ένα σωρό χαριτωμένα παιδιαρόλογα και άθωα άστεία, που δείχνουν έλη την αγνότητα της ψυχής του.

Όταν γύρισε στο Μιλάνο, τον Οκτώβρη του 1770, έγραψε τον «Μιθριδάτη» του, που παίζτηκε με μεγάλη επιτυχία τον Δεκέμβρη του ίδιου χρόνου. Έκαμε είκοσιτέσσερις παραστάσεις στη σειρά, πράγμα σπάνιο την εποχή εκείνη.

Αλλά μ' όλες αυτές τις επιτυχίες, ο Μότσαρτ ήταν πάντα ένα φτωχό παιδί, που το μέλλον του, οικονομικώς, δεν ήταν καθόλου εξασφαλισμένο. Γι' αυτό, γυρίζοντας από την Ιταλία στην πατρίδα του, κοίταξε να πάρει μία θέση, να εξασφαλίσει ένα μισθό, ένα εισόδημα. Δε ήταν δύσκολο βέβαια για τον έκτακτο μουσικό, που είχε γράψει κιόλα τέσσερις όπερες, δυό λειτουργίες κι' ένα πλήθος συνάγες, σέ ηλικία που άλλοι μουσικοσυνθέτες είναι ακόμα στο σχολείο. Κι' όμως—ποιός θα το πιστέψει!—

δεν το κατόρθωσε. Ο πρίγκιπας—αρχιεπίσκοπος του Σαλτσμπουργκού του άρνήθηκε μία θέση αρχιμουσικού στην εκκλησία του. Το ίδιο κι' ο εκλέκτορας της Βαυαρίας, αν κι' ο Μότσαρτ δεν ζητούσε παρά πεντακόσια φιορίνια το χρόνο (1050 φράγκα) για να γράφει τέσσερις όπερες και να παίζει κάθε μέρα στα κοντσέρτα της αυλής.

Έτσι αναγκάστηκε πάλι να ξενιτευθεί. Και πήγε στο Παρίσι με τη μητέρα του, γιατί ο πατέρας του δεν μπορούσε να φύγει περισσότερο τη μικρή του θέση στο Σαλτσμπουργό.

Αλλά και στο Παρίσι δεν έκαμε τίποτα. Δεν ήταν πια το «παιδάκι» που κινούσε το θαυμασμό με την πρώιμη μεγαλοφυΐα του. Φτωχοζούσε διασκεύοντας έργα γνωστών μουσικών κατά παραγγελία—όπως το Μιζερέρε του Χολτςμπάουερ—και δίνοντας μαθήματα. Τότε είχε και το μεγάλο δυστύχημα να χάσει τη λατρευτή του μητέρα (τον Ιούλιο του 1778). Και μόλις την έθαψε, έφυγε απ' το Παρίσι, όπου ή διαμονή του ήταν πια άνοσηφορη, και γύρισε συντριμμένος στο Σαλτσμπουργό, όπου ή ανάγκη τον έκαμε να δεχθεί την ταπεινή θέση οργανοπαίχτη στην εκκλησία του πρίγκιπα—Αρχιεπισκόπου.

Δεν είναι σπάνια στην ιστορία τα παραδείγματα μεγαλοφυών ανθρώπων, που ή παραγνώριση κι' ή οικονομική ανάγκη τους έταπεινώσαν, απειλώντας να καταστρέψουν όλο τους το μέλλον. Αλλά πάντα σχεδόν ή επανόρθωση, άργά ή γρήγορα, ήρθε. Έτσι κι' ο ταπεινωμένος οργανοπαίχτης του Σαλτσμπουργού, εκεί που δεν το περίμενε πια—γιατί μόνον ο πατέρας του διατηρούσε ακόμα την παλιά του πεποίθηση—προσκαλέστηκε το 1780 από τον εκλέκτορα της Βαυαρίας, τον Κάρολο Θεόδωρο, στο Μόναχο, για να συνθέσει μίαν όπερα—τον «Ίδομενέα»,—που το λιμπρέττο της είχε γράψει Ιταλικά ο άδελφός Βαρέσκο. Το έργο παίζθηκε τον Ιανουάριο του 1781 κι' είχε μία επιτυχία καταπληκτική. Έ, από την ημέρα εκείνη ή δόξα του Μότσαρτ στερεώθηκε. Όπως τον θαύμαζαν σάν παιδί, έτσι στο έξης θα τον θαύμαζαν και σάν ενήλικο (ήταν τότε 25 χρονών). Δεν φοβόταν πια να τον ξεπεράσει κανένας: μόνον ο έαυτός του.

Μ' ακούστε τώρα κι' ένα νόστιμο: Ο πρίγκιπας-αρχιεπίσκοπος του Σαλτσμπουργού, άνθρωπος κοφός και φαντασμένος, θέλησε να μάθει ο κόσμος πως ο ένδοξος συνθέτης του «Ίδομενέα» ήταν στην υπηρεσία του, στην αυλή του. Κουβαλήθηκε λοιπόν στη Βιέννη, πήρε μαζί του και τόν οργανοπαίχτη του και τόν μεταχειρίζοντα σά δοϋλο! Τι να κάμει κι' ο καίμενος ο Μότσαρτ; Τά υπέμενε όλα, γιατί φοβόταν το θυμό του κυ-

ρίου του, που πρώτα-πρώτα θα έπαυε τόν πατέρα του. Η θεοσύλα, βλέπετε, εκείνη που είχε ο γέρο-Λεοπόλδος στην εκκλησία του Αρχιεπισκόπου, χρειαζόταν ακόμα στη φτωχή οικογένεια. Μία μέρα όμως δεν έδάσταξε: Έκαμε τα παράπονά του στον Αρχιεπίσκοπο. Αύτος τον αποπήρε άσχημα. Κι' ο Μότσαρτ έδωσε την παραίτησή του.

Τώρα έπρεπε να ζήσει. Από τα μαθήματα που έδινε, δεν κέρδιζε μεγάλα πράγματα. Άλλωστε δεν ήθελε να παραμελήσει τη δημιουργική του εργασία. «Εγώ είμαι συνθέτης—έγραφε εκείνη την εποχή. Δεν μπορώ, πράγμα που θα συνέβαινε αν έχανα τόν καιρό μου δίνοντας μαθήματα, να θάψω το τάλαντο που ο Θεός μου χάρισε τόσο πλούσιο». Σκέφθηκε λοιπόν να εργασθεί για το θέατρο. Αλλά ο αυτοκράτορας Ιωσήφ Β', που αγαπούσε μόνο την ιταλική μουσική, δεν υποστήριζε καθόλου τις προσπάθειες των γερμανών συνθετών. Κι' ύστερ' από πολλά μάταια διαδήματα, ο Μότσαρτ πήρε επιτέλους την παραγγελία να συνθέσει κάτι για την αυτοκρατορική αυλή. Ήταν ή όπερα «Αρπαγή απ' το σεράϊ». Το λιμπρέττο μετριώτατο, ή υπόθεση παιδιάνικη κι' άπίθανη. Όσο τόσο ο Μότσαρτ έγραψε μία θαυμάσια μουσική κι' ή «Αρπαγή απ' το σεράϊ» απέκτησε άργότερα στη Γερμανία τη μεγαλύτερη δημοτικότητα από κάθε άλλο του έργου. Μόνο όταν πρωτοπαραστάθηκε στη Βιέννη, τον Ιούλιο του 1782, δεν ένθουσίασε και τόσο. Ήταν το καινούριο, το άσυνείηστο, που ο κόσμος έπρεπε πρώτα να το συνειθίσει. Ο αυτοκράτορας μάλιστα έλεπε στο συνθέτη:—Είναι πολύ δύσκολο για ταυτιά μας. Βρίσκω πάρα πολλές νότες σ' αυτό το έργο.

Κι' ο Μότσαρτ αποκρίθηκε τότε το περίφημο:

—Μεγαλειότητα, δεν έχει παρά μόνο δσες νότες χρειαζονται!

Τρεις εβδομάδες μετά την πρώτη παράσταση της «Αρπαγής», ο Μότσαρτ παντρεύτηκε την Κωσταντία Βέμπερ, μία νέα που την είχε γνωρίσει στη Μανχάιμ. Ο γάμος έγινε στο μεγάλο της βαρώνης Βαλδστέττεν, που ήταν μία από τις προστάτριες του μουσικού. Προϊκα δεν πήρε, ο μισθός που είχε από τόν αυτοκράτορα ως «συνθέτης της αυλής», ήταν πολύ γλιόχος. Και για να έπαρκη τώρα στα έξοδα του σπιτιού, αναγκάστηκε να ξαναρχίσει τα μαθήματά του και να γράφει βάλς και κοντριντάνς (καντριλίες της εποχής) για τις σάλες των δημοσίων χορών. Να λέγεσαι Μότσαρτ και νασαι υποχρεωμένος να ξεδεύεις σέ τέτοια μικροπράγματα τόν καιρό σου, αντί να γράφεις άριστουργήματα! Κι' όμως ούτε τότε δεν έπαψε να δημιουρ-

γή ο μεγαλοφυής συνθέτης. Το 1783 έδωσε ένα θαυμάσιο δρατόριο, τόν «Δαυίδ». Και κατόπι τέσσερα κορυφαία, αφιερωμένα στον Ιωσήφ Χάυν.

Τόν Φεβρουάριο του 1785, ο Λεοπόλδος Μότσαρτ πήγε στη Βιέννη και ρώτησε τόν Χάυν να του πη έλικρινώς τί ιδέα είχε για το γιό του. Κι' ο συνθέτης της «Δημιουργίας» του αποκρίθηκε: «Μπροστά στο Θεό, και σάν τίμιος άνθρωπος, κηρύττω ότι ο γιός σας είναι ο μεγαλύτερος μουσικός απ' όσους άκουσα ποτέ. Γράφει με γούστο και γνωρίζει τη σύνθεση κατά βάθος».

Τόν Φεβρουάριο του 1786, στο αυτοκρατορικό παλάτι του Σένμπουργκ, παραστάθηκε ο «Ίμπερσάριος», κωμική όπερα του Μότσαρτ. Αυτή την εποχή, ο νεώτατος ακόμα μουσικός βρισκείται στο κατακόρυφο της καλλιτεχνικής του εξέλιξης. Γράφει το «Γάμο του Φιγκαρό», όπερα που τόν έδόξασε για πάντα. Αλλά ή σειρά αυτή των άθάντων άριστουργημάτων έμελλε να διακοπή γρήγορα...

(Το τέλος στο ερχόμενο)

KIMON AAKIANH

XILIA MYRIA

«ΒΓΑΛ' ΤΑ!»

Το διηγήθηκε μία μέρα στους φοιτητές του ο καθηγητής του Πανεπιστημίου κ. Ν. Βέης.

Κάποιος νεαρός είχε στείλει σ' ένα περιοδικό το πρώτο του ποίημα, που άρχιζε έτσι:

Τί μ' ώφελοῦν τὰ μάτια μου;...

Το ποίημα δημοσιεύθηκε. Αλλά φαντασθήτε την έκπληξη και τη φούρκα του ποιητή όταν είδε, κάτω απ' τόν πρώτο του στίχο, μέσα σε παρένθεση, τη φράση «Βγάλ' τα!».

Να βγάλει τα μάτια του; ! Έξω-φρενών, έτρεξε στο γραφείο του περιοδικού, να μάθει ποιός του έκαμε το άσχημο αυτό άστείο. Αλλά ο διευθυντής τόν έβεβαίωσε πως δεν ήταν παρά άκούσιο κι' άθωότατο τυπογραφικό λάθος, που έγινε ως έξης:

Ο τυπογράφος, ύστερ' απ' τη λέξη «μάτια μου», είχε βάλει, αντί δύο που χρειαζόνταν, ένα σωρό άποσιωπητικά. Ο διορθωτής άόσους, τράβηξε μία οδηγητική γραμμή απ' το σβύσιμο ως το περιθώριο του δοκιμίου, κι' εκεί έγραψε: «βγάλ' τα!» Δηλαδή να βγάλει ο τυπογράφος τ'άποσιωπητικά. Φαίνεται όμως πως ο τυπογράφος δεν κατάλαβε. Κι' άφου έβγαλε τ'άσυσμένα άποσιωπητικά, πρόσθεσε στο ποίημα και τη φράση της οδηγίας!

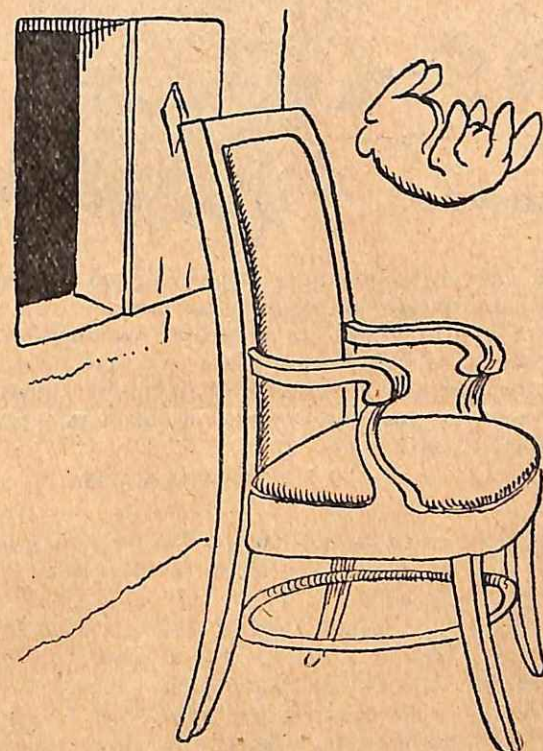
Έτσι ο νεαρός ποιητής έκανοποιήθηκε. Οι κακές όμως γλώσσες λένε πως ο τυπογράφος έκαμε τόν κουτό, για να γελοιοποιήσει τόν ποιητή, επειδή δεν του άρεσε το ποίημα...

O ANANIAS

ΚΑΝΕΛΛΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

5.

Να σάς εξηγήσω τώρα πως βοήθηκε κείνη ή πολυθρόνα από κάτω μου, ώστε να πέσω χωρίς να πάθω τίποτα: Απλούστατα, την είχε βγάλει στην αυλή του ο νοικοκύρης μιάς βίλλας, για να καθήσει στο φρέσκο. Για καλή μου τύχη, ο κυνηγός πυροβόλησε κι' ο άετός μάρφησε ίσα-ίσα τη στιγμή που, πετώντας, περνούσε πάνω απ' αυτή τη βίλλα κι' απ' αυτή την πολυθρόνα.

Αν ήμουν γάτος ή σκύλος, θάμπαινα στη βίλλα, να ζητήσω φιλοξενία και άσυλο. Αλλά έμεις τα κουνέλια δεν γινόμαστε κατοικίδια με τόση προθυμία. Έγώ μάλιστα, με το χαρακτήρα που έχω—ποιητικό, φιλελεύθερο, αλανιάρικο—δεν θα κλεινόμουν ποτέ με τη θέλησή μου σ' ένα σπίτι. Και γι' αυτό, όσο ζαλισμένος κι' αν ήμουν από το πέσιμο, πήδησα άμέσως από την πολυθρόνα κι' έτρεξα όσο πιό γρήγορα μπορούσα, ναπομακρυνθώ από το κατοικημένο μέρος, μή

με πιάσει κανένας άνθρωπος και μ' αλμαλωτίσει.

Αλλ' από τη βία μου κι' από τη ζάλη μου, δεν είδα ένα λάκκο με τοιμέντο, εκεί-κοντά σ' ένα γιαιπί, που τόχιζαν με μπετόν-αρέμ. Και μπλούμ! πάρε με μέσα με το κεφάλι!

Είδα κι' έπαθα να βγώ ζωντανός από το λάκκο εκείνο, κι' είδα κι' έπαθα ως να καθαρίσω το σώμα μου από το τοιμέντο που είχε κολλήσει πάνω. Κυλίστηκα στα χόρτα, τινάχτηκα, τριόπτηκα με τα χέρια μου, γλείφτηκα με τη γλώσσα μου και δός-του δός-του κατάφερα κάπως να καθαριστώ. Από ταυτιά μου όμως κι' από την κορφή του κεφαλιού μου στάθηκε άδύνατο να βγάλω το

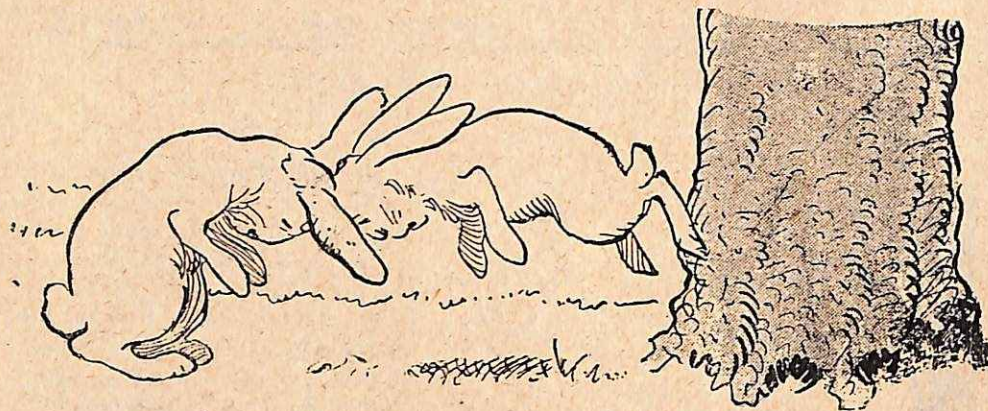
σρώμα του τοιμέντου που είχε πια περλώσει. Κι' έτσι έγινα ένα άλλοκοτο κουνέλι που φορούσε μία πέτρινη περιεφαλαία πρωτοφανή!

—Καλέ, τ' είναι τούτος; έλεγαν τ'άλλα κουνέλια που με κοιτάζαν και γελοούσαν. Πως μαρμάρωσαν ταυτιά και το κεφάλι του; Μην ήταν άγαλμα και ζωντάνευε;

Στην άρχή δεν μιλούσα. Έπειτα άρχισα να θυμώνω. Και μία μέρα έβρισκα άσχημα ένα αυθάδικο κουνέλι που με κοροϊδευε για το πάθημά μου κατάμουτρα.

—Τί βρίζεις; μου έλεπε κείνο· αν σέ βαστάει, έλα να μετροηδούμε. Τις αυτάρδες σου, νομίζεις, θα φοβηθώ;

Πιαστήκαμε κι' άρχίσαμε τις κουτουλιές.

«Ε, λοιπόν, με τις πρώτες είχα την ευχαρίστηση να ιδώ τον έχθρο μου να φεύγει πηλάλα: Τοῦ είχα σπάσει τὰ μούτρα με τὴν πέτρινη κούτρα μου.

«Η νίκη μου διαδόθηκε κι' ἀπὸ τότε έπαιψαν νὰ με πειράζουν τὰ κουνέλια. Καὶ μόνο τὰ κουνέλια; «Ολα τὰ ζωάκια ποὺ είχαν τὸ μπῶί μου, φοβούνταν τὴν ἀλλόκοτη περικεφαλαία μου καὶ φυλάγονταν νὰ στήσουν μαζί μου κανυά.

«Καλὸ κι' αὐτό, έλεγα. Τὸ λουτρού μου στὸ ταιμέντο μ' ὠφέλησε ὅσο δὲν τὸ περίμενα. Μοῦδωσε... δύναμη στὸ κεφάλι!»

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

Ο ΑΝΤΡΕΙΩΜΕΝΟΣ (ΠΑΡΑΜΥΘΙ)

Μιά φορά κι' ἔναν καιρό, ἦταν ἕνα νέο ἀντρώγυνο, κι' ἔταν παιδοκόμησε ἡ γυναίκα, ἔκανε ἕν' ἀγόρι. Μὰ τί παιδί! σωστὸ παιδαρο, λὲς καὶ ἦταν χρονιάρικο. Εἶχε πίσω του καὶ κάτι σὰν οὐρά, σημάδι πὼς θὰ γίνονταν ἀντρειωμένος.

Μὰ γιὰ νὰ ζήση, εἶπε ἡ μαμμή στὸν πατέρα του νὰ τὸ προσέχουν πολὺ, καὶ νὰ μὴ τὸ ἀφήσουν οὔτε στιγμὴ μοναχό, τοῦ ὥς που νὰ περάσουν ἑννιά μέρες, καὶ νὰ ἀπάνω σὲς ἑννιά μέρες, νὰ τὸ πάρη καὶ νὰ πάη, περασμένα μεσάνυχτα, σ' ἕνα ἔρημο τρίστηρο, καὶ ἐκεῖ νὰ διαλαλήσῃ σὲς τρεῖς μεριές μετ' ἑλὴ τὴ δύναμη τῆς φωνῆς του τρεῖς φορές:

— Βουνά, λαγκάδια, δάση, ἀκοῦστε πὼς γεννήθηκε ἕνας ἀντρειωμένος!

Ἀμα φωνάζει αὐτά, νὰ σφίξῃ καλὰ τὸ παιδί στὴν ἀγκυαλιά του καὶ νὰ γυρίσῃ τρέχοντας σπῖτι του, χωρὶς νὰ λογάρισῃ τίς πέτρες ποὺ θὰ τοῦρριχναν βροχή ἀπάνω του, γιὰ νὰ τὸν φοβίσουν, τὰ στοιχειὰ τῆς νύχτας.

Ὅταν αὐτὸ ἔγινε, ὁ πατέρας εἶδε κι' ἔπαθε νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τίς πέτρες καὶ νὰ ἀσφαλίστῃ στὸ σπῖτι του.

Περάσαν κάμποσα χρόνια, τὸ παιδί μεγάλωσε, τῷστειλαν στὸ σχολεῖο καὶ ἐκεῖ αὐτὸ καταπόνταγε ὅλα τὰ ἄλλα παιδιὰ στὸ πάλαιμα, σὲ λίθ' ἀρι καὶ στὸ τρέξιμο, καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ σχολεῖο καὶ τῆς γειτονίας τὸ ἔλεγαν ἀντρειωμένο.

Κάποτε ἀρρώστησε ὁ πατέρας του καὶ πέθανε, καὶ ἔτσι ἔμεινε ὁ ἀντρειωμένος μετ' ἡ μάννα του, ποὺ κι' ἐκείνη ἡ μαύρη δὲν εἶχε ἄλλον κανένα σαυτόν τὸν κόσμο.

Ὅταν πιά ἔγινε δέκα ὀκτῶ χρονῶν, κατάλαβε πὶο καλὰ τὴν ἀντρειωμένη του,

καὶ καθὼς μιὰν αὐγὴ βγῆκε στὴν αὐλὴ νὰ νιφτῇ, κοίταξε πρῶτα κατὰ ἡλίου κι' ἔφώναξε:

— Βουνά, λαγκάδια, δέντρα, εἶναι ἄλλος ἀντρειωμένος σὰν καὶ μένα;

— Ὅσο κι' ἀντιδούσαν αὐτά.

Ἀπονίφτηκε καὶ πῆγε στὴ δουλειά του, καὶ καμμιά δεκαριά ταχυπινὰ ρώταγε ὅπως τὴν πρώτη φορά, ἂν ἦταν ἄλλος ἀντρειωμένος σὰν κι' αὐτόν, καὶ πάντοτε ἄκουγε τὸ ἀντιδούσμα ὀχι.

Ὑστερα ἀπ' αὐτὰ ἀποφάσισε καὶ λέει τῆς μάννας του:

— Ἐγὼ, μάννα, θὰ φύγω νὰ πάω νὰ βρῶ τὴν τύχη μου.

Τῆς μαύρης μάννας ποὺ τᾶκουσε, τῆς ἦρθε πλακωσιά, γιὰτὶ ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἔχασε τὸν νοικοκύρη τῆς, τὸ παιδί τῆς ἀπέμεινε μόνο, καὶ αὐτὸ τώρα ἠθελε νὰ φύγῃ ἀπὸ κοντὰ τῆς, καὶ τί νὰ κάνῃ πιά μοναχὴ τῆς;

Τραβάει τὰ μαλλιά τῆς, σκίζει τὰ μάγουλά τῆς — ὀχι, παιδί μου, μὴν τὸ κάνῃς αὐτὸ καὶ μὴ φήσῃς παντέρημη. — μὰ τὸ παιδί τοῦ κάκου, ποὺ ν' ἀκούσῃ τί τοῦ ἔλεγε ἡ μάννα τοῦ.

— Εἶπα, μάννα, νὰ φύγω καὶ θὰ φύγω: ἄφησε τὰ κλάμματα, καὶ ἔτοιμασε μου ἕνα ταγαράκι με παξιμάδια νὰ τὰ πάρω κοντὰ μου.

Τὴν ἄλλη αὐγὴ, ἔτοιμο τὸ παιδί, μετ' ἡ ταγαράκι περασμένο στὸν ὦμο, ἔφυγε τὴν ὕειά τῆς μάννας τοῦ.

— Μάννα μου, σάφινω γειά, πάρε τούτῃ τὴν ταμπακίερα, ἔχω μέσα σ' αὐτὴ ἕνα λουλούδι, νὰ τὴν ἀνοίγῃς κάθε αὐγὴ νὰ τὸ κοιτᾷς: ἂν βλέπῃς τὸ λουλούδι ὁροσερό, ἐγὼ θὰ εἶμαι καλὰ καὶ νὰ μὴ φοβάσαι: ἂμα τὸ ἴδῃς μαρμένο, θὰ πῇ πὼς πᾶω χαμένος κι' ἔλα νὰ με βρῇς.

Ἀγκυαλιστῆκεν μετ' ἡ μαυρομάννα,

φιλιθῆκανε, πῆρε τὴν εὐχή τῆς κι' ἔφυγε.

Δρόμο παίρνει δρόμο ἀφίνει, μὰ τὰ κακὰ τῆς μοίρας τοῦ πίσω δὲν τᾶφνει. Περπατώντας, ἔφτασε σ' ἕνα σιδερένιο ἄλωνι: στὴ μέση τοῦ εἶδε καθισμένο ἕνα Δράκο, ποὺ καθὼς ἀντίκρυσε τὸ παιδί, εἶπε:

— Καλῶς τὴν μεζὲ ποὺ μοῦρχεται! Τὸν ἄκουσε τὸ παιδί κι' ἀπάντησε:

— Κἂν σοῦρχεται κἂν μοῦρχεται!

Ζύγωσε, καὶ στὴ στιγμὴ ἀρπαχθῆκεν ἀπ' τὴ μέση κι' ἄρχισαν τὸ πάλαιμα.

Πάλεψαν πολλὴν ὥρα, ὥσπου τὸ παιδί ἀνασῆκωσε τὸ Δράκο στὸν ἄερα, καὶ δίνοντάς τοῦ μιά κατὰ κάτω, τὸν ἔχωσε μέσα σ' ἄλωνι ὥς τὴ μέση.

— Ἄντε, μωρέ, τοῦ λέει τότε ὁ Δράκος, ἀπὸ μένα γλύτωσε, ἀπὸ τὸν ἀδερφό μου ἔμωσ δὲ θὰ γλυτώσῃς.

— Αὐτὸ θὰ τὸ ἴδωμε: μὰ ποὺ εἶναι ὁ ἀδερφός σου νὰ πάω νὰ τὸν βρῶ;

— Αὐτοῦ ἴσα πέρα πέρα ποὺ πᾶς, θὰ τὸν ἀπαντήσῃς.

Τραβάει, τραβάει, φτάνει σ' ἄλλο σιδερένιο ἄλωνι, ποὺ στὴ μέση τοῦ καθότανε ἕνας ἄλλος Δράκος, ἀδερφός τοῦ πρώτου, καὶ νὰ μὴν τὰ πολυλογᾶμε, τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ μ' αὐτόν.

Τοῦ εἶπε κι' ἐκεῖνος:

— Ἄντε, μωρέ, ἀπὸ μένα γλύτωσε, μὰ ἀπὸ τὸν ἀδερφό μου δὲ θὰ γλυτώσῃς.

— Ποὺ εἶναι τὸς νὰ πάω νὰ τὸν βρῶ;

— Αὐτοῦ ἴσα πέρα πέρα ποὺ πᾶς, θὰ τὸν ἀπαντήσῃς.

Σὲ λίγο ἀνταμώθηκε καὶ μετ' ὃν τρίτο Δράκο καὶ ἔκανε καὶ σ' ἐκίνον τὸ ἴδιο ποὺ εἶχε κάνει καὶ στοὺς ἄλλους δύο.

Τοῦ εἶπε κι' ἐκεῖνος, χωμένος ὥς τὴ μέση σ' ἄλωνι:

— Ἄντε, μωρέ, ἀπὸ μᾶς ἐγλύτωσε, μὰ ἀπὸ τὸν ἀδερφό μας δὲ θὰ γλυτώσῃς: αὐτὸς θὰ σὲ κομματιάσῃ!

— Ποὺ εἶναι τὸς νὰ τὸν ξεκάνω κι' αὐτόν;

— Ἀν πᾶς ἴσα τὸ δρόμο, θὰ τὸν βρῇς.

Δρόμο παίρνει, δρόμο ἀφίνει ὁ ἀντρειωμένος, ὥσπου ἔφτασε σ' ἕνα γυάλινο πύργο, μὰ τί πύργο! Θάμπωναν τὰ μάτια τοῦ ἀπὸ τὴ γυαλάδα τοῦ, γιὰτὶ λαμποκόπαγε σὰν τὸν ἥλιο.

Ἀνεβαίνει τίς σκάλες καὶ ἀντικρύζει μιά κοπέλλα, σωστὴ πεντάμορφη.

— Πὼς βρέθηκες ἐδῶ! τοῦ εἶπε ἐκεῖνη θαυμαστά, τί γυρεύεις, ποὺ πᾶς; καὶ πὼς γλύτωσε ἀπὸ τοὺς τρεῖς δράκους, ποὺ φυλάνε σὰ σιδερένια ἄλωνια;

Τῆς μολόγησε ὁ ἀντρειωμένος, πὼς αὐτοὺς τοὺς καταπόνεσε καὶ τοὺς ἔχωσε ὥς τὴ μέση σ' ἄλωνια.

— Καλὰ, τοῦ λέει ἡ κοπέλλα, ἀπ' αὐτοὺς ἐγλύτωσε, μὰ φοβάμαι πὼς ἐδῶ ποὺ ἦρθε, ἂν δὲν σηκωθῇς νὰ φύγῃς ἀμέσως, δὲν θὰ γλυτώσῃς ἀπὸ τὸν τέταρτο ἀδερφό τους, ποὺ εἶναι ὁ πῖο μικρός καὶ ὁ πῖο δυνατός ἀπ' ὅλους, καὶ

† ΤΖΩΝ ΓΕΡ. ΖΕΡΒΟΣ

[Μαγεμένο Βασιλόπουλο καὶ Ἀγίων Φωτοϊσκίος]

Ολιμμένο μήνυμα, πικρά,
Μάθε το σύ, Διαπλάσσοπουλο:
Χτὲς νύχτ' ἀγοῦπνα νεκρὸ
Τὸ Μαγεμένο Βασιλόπουλο.

Καὶ ὡς κοίταα κάτω ἀπ' τὸ γυάλι
Σεντούκι Χάρου νὰ τὸ κλεῖ,
Στὸ νοῦ, παραμυθένια
Μιά εἰκόνα ἀναστημένη,
Μοῦ φάνταζε ἡ κερνία
Μορφή του μαγεμένη,
Μὲ μάγια, ἄλοι! θανάτου,
Γραμμένα στὴ θωριά του,
Κι' ἐν' ἄλλοι λαγῆνι,
Μὲ δυὸ χρυσὲς λαμπάδες,
Στοῦ τάφου του τὰ χεῖλη
Τῆς θλίψης ἀδερφάδες.
Ρόδα, γαλάζιοι κρῖνοι

Κι' ἄνθοι ἀπὸ περιβόλια,
Τὰ λουλούδια τοῦ Μάρτη
Στὴν κάσση νεκροστόλια,
Ποὺ ὡς ἕνα μαγεμένο,
Μικρὸ τοῦ Χάρου πλοῖαρι,
Μαζὶ τὸν ἔχει πάρει,
Γιὰ κεῖ ποὺ πιά δὲ θάρη.

Ἀχ! τὸ ταξιδεμένο!
Καιρὸς δὲν εἶναι ἀκόμα,
Σὰς εἶπε ἕνα τραγούδι
Τὸ μαγεμένο στόμα
Γιὰ κάποιο βοσκαροῦδι.
Μὰ χτὲς—κλάψετε, φίλοι,
Ζωῆς χαμένη ἐλπίδα,
Στοῦ τάφου του τὰ χεῖλη
Στερνὴ φορὰ τὸν εἶδα.
(Κάλυμνος)

Γ. ΚΑ. Ζ.

Η ΜΙΚΡΗ ΑΙΝΩΣΤΗ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ L. DE KERANY

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Αὐτὴ τὴν φορά ὥστόσο δὲ μπορούσε ν' ἀνισταθῇ στὴ συμπάθεια, ποὺ τὴν ἔσερνε πρὸς αὐτὴ τὴ νέα γυναίκα μετ' ὃ πένθος καὶ μετ' ὃ ἐλκυστικὸ χαμόγελο. Τῆς φαινόταν ἀφάνταστα γλυκὸ νὰ νοιώσῃ στὰ μαλλιά τῆς αὐτὸ τὸ χεῖρ τὸ χαϊδευτικὸ, καὶ σκεφτόταν μετ' ὃ ψῆ, — γιὰτὶ φοβόταν μὴν εἶναι ἀχάριστη — πὼς ἕνα φιλὶ τῆς ἀγνωστῆς θάξιζε περισσότερο κι' ἀπὸ τίς πῖο τρυφερὲς διαχύσεις τῆς μὲς Βαρβάρας.

Ἦταν φανερό πὼς τὸ βλέμμα τῆς μολούσε ἀρκετὰ γιὰ τὴν ψυχὴ τῆς, γιὰτὶ ἡ ξένη, ποὺ φαινόταν κι' αὐτὴ πολὺ συγκινημένη, ἔσκυψε ἀπάνω τῆς καὶ τὴ φίλησε. Κατόπι τὴν ξαναρώτησε:

— Εἶσαι ἀπὸ τὴ Βρετάνη;

Ἡ Θυμιούλα ἦταν ἔτοιμη νὰ τῆς δμολογήσῃ τὴν ἀλήθεια, γιὰτὶ, μπροστὰ στὴν τόσο ἀληθινὴ αὐτὴ καλὸσύνη, δὲν εἶχε ἀνάγκη νὰ κοκκινίσῃ ποὺ ἦταν μιά ψυχοκόρη: ἄλλ' ἡ Σολάνζ τῆς ἔσκυψε τὸ λῶγ.

Ἡ σημασία ποὺ εἶχαν δώσει στὴ Μικρὴ Ἀγνωστὴ ἔξερέθηκε πάλι τὴ ζήλεια τῆς. Ἦθελε νὰ δώσῃ τέλος σ' αὐτὲς τίς τρυφερότητες, ποὺ τῆς φαινόταν κομικτὲς, καὶ πέρνοντας τὸν περιφρονητικὸ:

— Ἡ Θυμιούλα εἶναι ἐγγονὴ τῆς Γκωττῆς ψαροῦς, ἐξήγησε μετ' ὃ πολλὴ ἀγερωχία.

Ἐλπιζε μ' αὐτὴ τὴν πληροφορία νὰ πείσῃ τὴν ἀγνωστὴ πὼς ἡ προτίμησή τῆς πῆγαινε χαμένη σὲ μιά κοπέλλα τοῦ λαοῦ, καὶ πὼς καλότερα θάκανε νὰ τὴ στρέψῃ πρὸς αὐτὴ τὴν ἴδια, τὴ δεσποινίδα Σολάνζ Σαρσέν.

Ἡ ξένη γίνθηκε ἀμέσως ὠχρή. Μετ' ὃν ἄθελῃ χειρονομία, ἔσπρωξε τὴ Θυμιούλα καὶ ξαναπῆρε τὸ μπράτσο τοῦ συζύγου τῆς. Θάλεγε κανεὶς πὼς βιάζο-

ταν ν' ἀφήσῃ ἐκεῖνο τὸ μέρος ὅπου εἶχε δοκιμάσει μιά διπλὴ διάψευση: ἡ μιά ποὺ ἔμαθε πὼς ὁ πίνακας τῆς καταστράφηκε κι' ἡ ἄλλη πὼς ἡ Θυμιούλα εἶχε γιὰγιά.

Τῆς τὴν εἶχε προκαλέσει, καὶ τὴ μιά καὶ τὴν ἄλλη ἡ Σολάνζ, μιλώντας ἑλᾶφρὰ μετ' ὃν τὸ σκοπὸ νὰ ἐκανοποιήσῃ μιά ἰδιοτροπία τῆς. Ἐγώιστρια σὰ χαϊδεμένο παιδί καθὼς ἦταν, δὲ συλλογίζονταν τίς βαρεῖες συνέπειες ποὺ μπορούσαν νᾶχουν τ' ἀπερίσκεπτα καμώματά τῆς. Κι' ἀλίμονο, δὲ θὰ τὸ μάθαινε ἴσως αὐτὸ παρὰ ὅταν θάταν ἀργὰ πιά γιὰ νὰ τὸ διορθώσῃ.

Ἡ Θυμιούλα ἀκολούθησε μετ' ὃ μάτια τῆς τίς δυὸ σιλουέττες ποὺ χάθηκαν στὸ μᾶκρος. Ἐνοίωσε τὴν καρδιά τῆς νὰ σφίγγεται, κι' ὁ Φίλιππος, ποὺ δὲν εἶχε δεῖ τίποτε ἀπὸ τὴν προηγούμενη σκηνή, παραξενεύτηκε γιὰ τὴν ἀδιαφορία ποὺ ἔδειξε ἡ φίλη του, μαθαίνοντας πὼς εἶχε πιάσει ἕναν τεράστιο κάδουρα, ἕνα τέρας προκατακλυσμαῖο, ποὺ κοιμόταν κάτω ἀπὸ μιά πέτρα καὶ ποὺ τὸ βράδυ, φορτωμένο μετ' ὃ σάλτσα μαγιονέζα, θὰ στόλιζε τὸ τραπέζι τοῦ πύργου.

Θ

Μιά παράσταση ποὺ διακόπτεται.

Σὲ λίγο ἔφτασε ὁ Σεπτέμβρης μετ' ὃς σύντομες μέρες του, τίς κρύες νύχτες του καὶ τίς πρώιμες καταιγίδες του, ὅπου ἡ βροχὴ κι' ὁ ἀνεμὸς λυσσοῦν. Σὰ νὰ θέλουν νὰ ἐτοιμασθοῦν ἀπὸ τώρα γιὰ τοὺς μανιασμένους ἀγῶνες τοῦ χειμῶνα.

Ἡ Σολάνζ καὶ τὰ ξαδέρφια τῆς, στερημένοι πιά τίς συνηθισμένες τους διασκέδασεις, χαμογυρίονταν ἀπὸ πλήξη, καὶ γι' αὐτὸ ὅλοι τους, ἀκόμα κι' ἡ κόρη τοῦ πυργοδεσπότη, ἄκουσαν μετ' ὃ ἱκανοποίηση τὴν εἰδηση πὼς ἡ Θυμιούλα βρισκόταν στὸ μαγειρεῖο ἐφοδιασμένη μ' ἕνα πανέρι γαρίδες, ποὺ τίς εἶχε ψα-

ρέψει ή ίδια στίς μεγάλες παλέρροιες. Ήταν παραπάνω από μια βδομάδα, πού ή Μικρή "Αγνωστη δέν είχε φανεί στον πύργο, κι' ό Φίλιππος, ανήσυχος, πήγε πολλές φορές νά χτυπήση την πόρτα του καλυβιού της Γκώτ. Μά βρήκε την πόρτα κλεισμένη και τὰ παράθυρα σφαλιστά. "Ανώφελα χάθηκε στον αέρα τ' όνομα της Θυμιούλας μονάχα ό αντίλαλος του αποκρίθηκε, και γύρισε στον πύργο άγαναχτισμένος απ' την άποτυχία του, αναθεματίζοντας μαζί και τις παράξενες γριές και τις φαντασμένες κοπέλλες. Μόλις λοιπόν έμαθε τον έρχομό της Θυμιούλας, κατέβηκε πρώτος στο μαγειρείο και τή βρήκε όρθή μπρός στο τραπέζι, όπου σάλευε τὸ περιχόμενο του πανεριοῦ.

Του φάνηκε πώς είχε άδυνατίσει και χλωμιάσει από την τελευταία της επίσκεψη, αλλά τον υποδέχτηκε με τὸ συνηθισμένο της χαμόγελο.

— Καλημέρα, Φίλιππε!

— Καλημέρα, Θυμιούλα... Γιατί δέν ήρθες αυτή την έβδομάδα στον πύργο;

Μιά σκιά πέρασε απ' τὸ πρόσωπο της κόρης.

— Δέν είχα καιρό, του αποκρίθηκε.

— Μήπως τὰ παιδιά της Γκώτ βρίσκονται τώρα στη στεριά;

— Αντί νά του αποκρίθῃ, ή Θυμιούλα έσκυψε νά μαζέψῃ μερικές γαρίδες πού, θέλοντας νά ξεφύγουν τὸ ψήσιμο πού θά τους έκανε ή μαγείρισα, πηδοῦσαν στο πάτωμα.

— Κακόμοιρες! είπε ό Φίλιππος. Θάλεγε κανείς πώς μαντεύουν τή συμφορά πού τις περιμένει. Ξέρεις, Θυμιούλα, πώς υπάρχουν μερικές στιγμές πού βρίσκω τους ανθρώπους πολύ κακούς;

— Η Θυμιούλα αποκρίθηκε σ' αυτή την παρατήρηση μ' έναν άναστεναγμό τόσο

έκφραστικό, πού ό Φίλιππος, σχεδόν άθέλητα τή ρώτησε:

— Μήπως είσαι δυστυχισμένη στής Γκώτ;

Μιά καινούργια προσπάθεια διαφυγής των μελλοθάνατων θαλασσινών, έδγαλε την κόρη από την υποχρέωση νάπαντήσῃ στην ένοχλητική αυτή έρώτηση· αλλά ό Φίλιππος πήρε τή σιωπή της για επιδοκίμασία, και μέσα στη γενναία ιπποτική καρδιά του ξύπνησε ό πόθος νά βοηθήσῃ τή μικρή βασανισμένη. Μόνο πού δέν ήξερε με ποιόν τρόπο έπρεπε νά γίνη ή μεσολάβησή του.

Του είχε τύχει συχνά νά διαδάσῃ διηγήσεις περιηγήσεων, πού είχαν επιχειρήσει παιδιά της ηλικίας του, και πολλές φορές νά όνειροπολήσῃ πώς μπορούσε κι' αυτός νά επιχειρήσῃ καμιά. "Αλλ' στίς σημερινές περιστάσεις ό ρόλος του ήταν δύσκολος.

— Ό Φίλιππος μονάχα λίγες έβδομάδες θά περνούσε ακόμα στη Βρετάνη και, άμα θ' άναχωρούσε αυτός, ή Μικρή "Αγνωστη θά ξανάπεφτε στην τυραννία της Γκώτ και των γιων της.

— Ένῶ συλλογιζόταν θλιβερά την άδυναμία του, μπήκε με τή σειρά της κι' ή Σολάνζ στο μαγειρείο.

— Τί κάνετε έδῶ; ρώτησε. Σας περιμένω νά παΐσουμε...

— Τί παιγνίδι;

— Δέν ξέρω οὐτ' εγώ. Προσπάθησε νά σκεφτῇ κάτι.

— Ό Φίλιππος σκέφτηκε.

— Δέν παρασταίνουμε μιὰ κωμωδία; πρότεινε ξαφνικά. Ή άποθήκη είναι γεμάτη παλιά παραπετάσματα και μπορούμε νά τὰ χρησιμοποιήσουμε για νά κατασκευάσουμε στολές.

— Η Σολάνζ έκαμε ένα μορφομό. "Υστερα από την περιπέτεια με τή ζωγραφ

φιά, δέν άγαπούσε καθόλου την άποθήκη της σοφίτας.

— Έχετε κανένα βιβλίο; ρώτησε.

— Δέ χρειάζεται. Θα τὰ πούμε μονάχοι μας.

— Εγώ θέλω έναν ώραιο ρόλο.

— Θα γίνης βασίλισσα ή βασιλοπούλα.

— Με μιὰ κορώνα...

— Με δύο... τρεις... τέσσερις κορώνες!

— Η μικρή σήκωσε τους ώμους της:

— Σύρε νά βρῇς τὸ Ροζέ.

* *

— Ό Φίλιππος υπάκουσε. Ή άπουσία του δέ βάσταζε πολύ. Ό Ροζέ, πού προσπαθοῦσε ν' άφαιρεθῇ κοιτάζοντας τή βροχή, δέχτηκε μ' ευχαρίστηση ν' αλλάξῃ άσχολία, και τὸ παιγνίδι διοργανώθηκε όχι χωρίς δυσκολίες, γιατί καθένας υποστήριζε τις άπόψεις του.

— Εγώ θέλω νά γίνω βασίλισσα! έλεγε ή Σολάνζ.

— Κι' εγώ άεροπόρος! πρόσθεσε ό Ροζέ.

Του κάκου προσπαθοῦσε ό Φίλιππος νά τους φέρῃ σέ συμφωνία.

— Και τί μπορούν νά κάμουν μαζί; μιὰ βασίλισσα κι' ένας άεροπόρος;

— Θα δῇς! Θά ναι πολύ διασκεδαστικό...

— Κι' εγώ τί ρόλο θάχω;

— Εσύ θά... μᾶς κοιτάζῃς με τή Θυμιούλα. Χρειάζεται κι' άκροατήριο, βλέπεις.

— Ό Φίλιππος δέν μπόρεσε νά κρύψῃ ένα μαρασμό.

— Θάθελα νά κάνουμε κάτι άλλο.

— Σοῦ λέω πού θά διασκεδάσῃς πολύ. Έχω υπέροχες ιδέες. "Ας άνέβουμε κει πάνω...

(Ακολουθεῖ)

Γ. ΚΟΤΣΙΟΥΛΑΣ

ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΚΑΡΑΒΙ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑΠὸ ALPHONSE DAUDET

— Συνέχεια από τὸ προηγούμενο —

Σπρώχνοντας την πόρτα, σκέφτηκε μ' άνακούφιση ὅτι θά είχε ξαλαφρωθῇ πιά απ' τὸ μυστικό πού τον τυραννοῦσε τόσους μήνες, όταν θά την εκκλινε σέ λίγο φεύγοντας.

Βρήκε τον παπᾶ άπάνω στη χώνεψη, καθισμένο σέ μιὰ άναπαυτική πολυθρόνα, μισονύσταγμένο, νά διαβάζῃ τὸ προσευχητάρι του.

Ξύπνησε για καλὰ απ' την είσοδο του μπάρμπα-Λουδῶ, σημείωσε με μιὰ κορδέλλα τή σελίδα όπου είχε μείνει, και βλέποντας τὸ ναυτικό νά στριφογυρίζῃ μ' άμυχανία τὸ καπέλλο στα χέρια του, τούδωσε κάθισμα και τον ρώτησε:

— Καλῶς τὸ Θωμά, τί με θέλεις;

— Ήθελε μιὰ συμβουλή και ζήτησε την άδεια νά διηγηθῇ την ιστορία του.

— Γιατί ξέρετε, παπά μου, δέν είμαι πολὺ δυνατός, δέν είμαι κανένας ἄσος, ὅπως λέει κι' ή γυναίκα μου, — και παίρνοντας λίγο θάρρος απ' τον πρόλογο, άρχισε νά διηγῇται την ιστορία του, κόκκινος και στενοχωρημένος.

— Θυμόσαστε, παπά μου, μιὰ ήμέρα πού ό κύρ-Μωζέν σας εἶπε πώς είναι χήρος; Πάνε 15 χρόνια από τότε· εκείνη την έποχή είχε στείλει τή γυναίκα του παραμάννα.

»Σάν βρήκε ή γυναίκα του θέση, πῆ-

ρε τὸ παιδί της και τὸδωσε σέ μιὰ γυναίκα για νά τὸ φέρῃ στο χωριό· ή κυρὰ Μωζέν όμως στάθηκε άτυχή· ή γυναίκα πού έμπιστεύτηκε τὸ παιδί της, ήτανε μιὰ γριά στρίγγλα, πού κλεβε τὰ παιδιά και τὰ πουλοῦσε σέ παλιανθρώπους πού τᾶθάζαν νά ζητιανεύουν.

— Τί εἶν' αυτά πού μοῦ λές, Θωμά;

— Την καθαρὴ ἀλήθεια, παπά μου!

Αὐτὴ ή στρίγγλα, πούχε κλέφει ἄπειρα παιδιά, εκλεψε και τὸ παιδί του Μωζέν μέσα στ' ἄλλα. Τὸ κράτησε 4 χρόνια μαζί της κι' ήθελε νά τὸ μάθῃ νά ζητιανεύῃ· αὐτὸ όμως ήταν παιδί ένδς τίμιου ανθρώπου και άρνιότανε ν' άπλώσῃ τὸ χέρι νά ζητήσῃ. ὥσου βαριέστη σε κι' αὐτή, και μιὰ ήμέρα τὸ παράτησε κατάνομο στους πέντε δρόμους.

»Πρὸ ἑξῆ μηνῶν άρρώστησε και πῆγε στο νοσοκομεῖο· λίγες μέρες πριν πεθάνῃ, την έπιασαν τύψεις—ξέρω εγώ τί φοβερό πράγμα είναι αὐτό, σέ κάνει νά μὴν μπόρῃς νά κλείσῃς μάτι μερόνυχτα δόλοκληρα.

Σήκωσε τὰ μάτια του ψηλά, σάν νάθελε νά ὀρκισθῇ ὅτι δέ λέει ψέμματα κι' εξακολούθησε.

— Τότε ζήτησε τον άστυνόμο και τοῦπε τ' όνομα του παιδιοῦ, ό άστυνόμος μοῦ τὸ εἶπε... είναι ό Γεώργιος!

— Ό Γεώργιος είναι γιός του κύρ-Μωζέν;

— Ναί, είναι βέβαιο.

— Ό αγαθὸς παπᾶς δέ μπορούσε ακόμα νά συνέλθῃ απ' την έκπληξη Μουρμουρίζε κάτι ἀκατάληπτα λόγια, πού ξεχώριζαν οί λέξεις, φτωχὸ παιδί... ή Θεία Πρόνοια... κτλ.

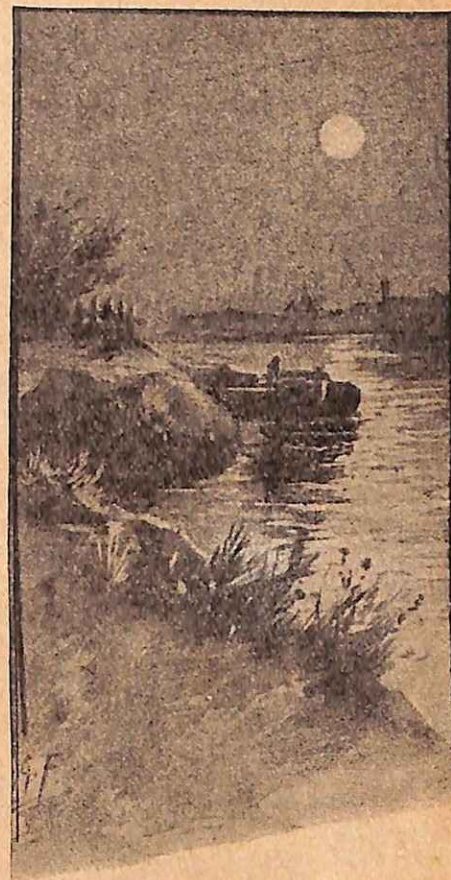
Σηκώθηκε, έκανε τὸ γύρο της κάμαρας και στάθηκε μπροστά στον κύρ Λουδῶ, με τὰ χέρια στίς τσέπες.

Προσπαθοῦσε νά βρῇ μιὰ κατάλληλη φράση για τήν περίσταση, και μὴ βρίσκοντας τίποτα καλύτερο, εἶπε ἁπλᾶ:

— Πρέπει νά τὸ δώσῃς τὸ παιδί, κύρ-Λουδῶ.

— Ό μπάρμπα-Λουδῶ άνασκήρτησε.

— Μά ἴσα-ἴσα αὐτὸ με στενοχωρεῖ, παπά μου, ἑξῆ μήνες τώρα πού τὸ ξέρω και δέν έχω τή δύναμη νά τὸ πῶ σέ κανένα, οὔτε και στη γυναίκα μου ακόμα. Κοιτάσσαμε τόσο νά τὸ αναθρέ-

«Πέρασε ὅλη τὴ νύχτα περπατώντας στὴ γέφυρα...» (Σελ. 446, στ. β.)

ψουμε αὐτὸ τὸ παιδί, τὸ αγαπήσαμε και μᾶς αγαπήσε σὰ δικό μας, και τώρα κι' εγώ δέν ξέρω πώς θά μπορέσουμε νά τὸ ἀποχωριστοῦμε.

— Όλα αὐτὰ ήτανε ἀλήθεια, κι' αν ό κύρ-Μωζέν ήτανε ἀξιολύπητος, κι' ό μπάρμπα Λουδῶ δέν πῆγαινε πίσω.

Μὴν ξέροντας τί νά κάνῃ, ό παπᾶς σκούπιζε τον ἰδρώτα πούχε απ' τήν αγωνία του, ζητώντας τή βοήθεια του Ὑψίστου νά τον φωτίσῃ· ξεχνώντας και ὅτι ό μπάρμπα-Λουδῶ είχε ἔρθει νά τον συμβουλευτῇ, εἶπε:

— "Αν ήσουν σὺ στη θέση μου, τί θά με συμβούλευες, Θωμά;

— Ό φτωχὸς ναυτικὸς έσκυψε τὸ κεφάλι και μουρμούρισε:

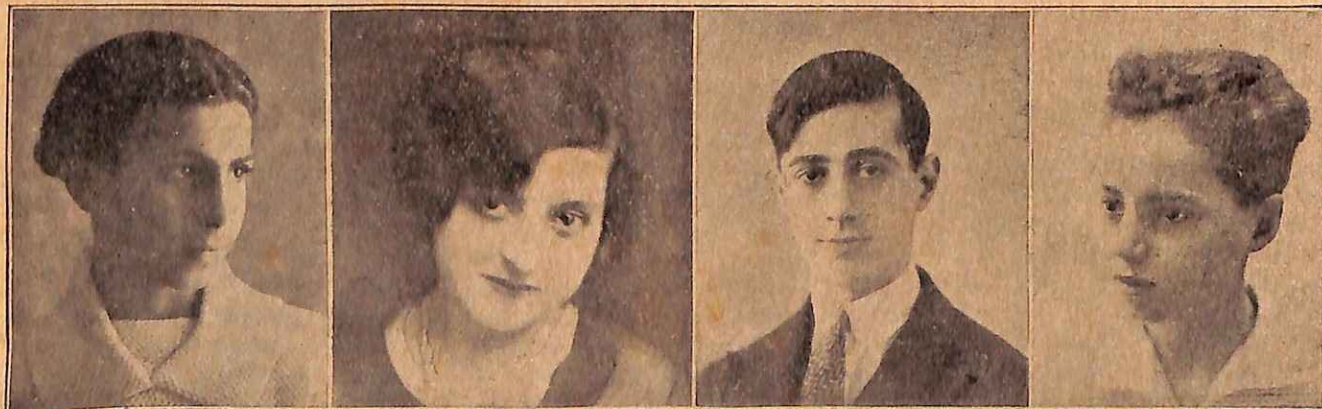
— Τὸ βλέπω κι' εγώ, παπά μου, πρέπει νά τὸ δώσω τὸ παιδί, τὸ κατάλαβα ακόμα καλύτερα από προχθές πού ξαναείδα τον κύρ-Μωζέν· μοῦ φάνηκε πὺ λυπημένος και πολὺ πὺδ γέρος απ' ὅτι τον ἄφησα πρὸ ἑξῆ μηνῶν.

»Τὸν ντρεπόμουνα τόσο, σάν νά τοῦ είχα κλέφει λεπτὰ απ' τήν τσέπη του· δέν μπορούσα πιά νά κρατήσω τὸ μυστικό μόνος μου, κι' ήρθα νά σας τὸ πῶ.

— Κι' έκανες πολὺ καλὰ, Θωμά, τοῦ αποκρίθηκε ό παπᾶς, ἐνθουσιασμένος πούχε βρῇ μιὰ κατάλληλη φράση. Ποτέ

«— Τ' εἶν' αὐτὰ πού μοῦ λές, κύρ-Θωμά;» (Σελ. 463, στ. β')

ΕΙΚΟΝΕΣ ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΩΝ ΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

1. ΤΖΩΝ ΓΕΡ. ΖΕΡΒΟΣ, Μαγεμένο Βασιλόπουλο και Άρίων Φωτοσκιές, Κάλυμνος. 2. ΜΑΡΙΑ Μ. ΦΑΛΑΓΓΑ, Φιλδόσεφ, "Ανδρος—Αθήναι. 3. ΜΑΚΝΤΟΦ, Αθήναι. 4. ΧΑΡΙΤΩΝ Κ. ΛΑΜΠΡΟΣ, Λάμπων Άστίρ, Α' Βραβείον εις τὸν 239 Διαγ. πρὸς ἀνέσθαι Λοκίσεων.

